

Täysistunto

Keskiviikko 8.11.2017 klo 14.00—21.54

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

16.03 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen suuri hanke, tai itse asiassa varmasti koko Suomen suuri hanke, on työllisyysasteen nostaminen vähintään 72 prosenttiin mutta myöhemmin myös pohjoismaiselle tasolle 75 prosenttiin, jotta äskeisessäkin keskustelussa esiin tulleet hyvinvointipalvelut ja tulonsiirrot kyetään rahoittamaan riittävällä tasolla ilman velkarahaa. Työllisyysasteen nostamiseksi on tehtävä nyt kaikki toimenpiteet, joita työkalupakista löytyy, niin yrittäjyyttä vahvistamalla kuin työllisyyden kannusteita ja työn vastaanoton kannusteita parantamalla.

Yksi keskeinen, suuri asia on ylivelkaantumiseen liittyvä problematiikka ja siihen liittyvät kannustinloukut. Suomessa on yli 200 000 ylivelkaantunutta ihmistä, ja näistä kymmenentuhannet ovat työttöminä, ja monille ihmisille tämä toimii kannustinloukkuna. Jos ulosotto ottaa henkilöiltä liikaa palkasta pois, niin tämä toimii kannustinongelmana.

Nyt käsillä olevan esityksen mukaan vähintään vuoden ajan työttömyysetuutta saaneet ulosottovelalliset olisivat työllistyessään oikeutettuja lykkäykseen palkan ulosmittauksesta. Lykkäys kestäisi puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään 6 kuukautta. Lykkäystä voisivat saada sellaiset henkilöt, joiden nettotulot jäävät alhaisiksi eli jotka ovat niin sanotun tulo- ja ulosmittauksen piirissä. Ehdotuksen mukaan ulosottomies voisi kieltäytyä lykkäyksen myöntämisestä ainoastaan, jos velalliselle on jo aiemmin myönnetty lykkäys ja uusi lykkäys vaarantaisi olennaisesti velkojan maksunsaantioikeuden. Lykkäyksen aikana ulosmittausta ei toimitettaisi siis ollenkaan. Asia jäisi odottamaan lykkäyksen päättymistä, eikä lykkäminen aiheuttaisi velalliselle maksuhäiriömerkintää.

Sellaisten velallisten osalta, jotka eivät ole ehtineet saada työttömyysetuutta vähintään vuoden ajalta tai joiden tulot ylittävät määritellyn rajan, ulosmittauksen lykkäys säilyisi nykyiseen tapaan harkinnanvaraisena. Lykkäystä voisi saada tällöin enintään puolet työsuhteen kestosta, ei kuitenkaan yli 4:ää kuukautta.

Esityksessä pyritään myös kannustamaan pitkään työttömänä olleita henkilöitä työllistämään itsensä yrittäjinä. Jos pitkään työttömänä ollut henkilö työllistyy yrittäjänä, elinkei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

notulosta voitaisiin ulosmitata vähemmän kuin pääsäännön mukainen yksi kuudesosa. Eli esityksessä on myös sisällä yrittäjyyden tukeminen.

Esityksen työllisyysvaikutus on todennäköisesti vajaa 1 000 henkilöä vuodessa. Työllisyysvaikutusten johdosta vuotuinen nettosäästö julkiselle taloudelle olisi vajaat 7 miljoonaa euroa. — Kiitos.

16.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että ulosottoaarta muutettaisiin työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi. Tämä on hyvä ja kannatettava esitys siltä vanhalta hyvältä ajalta, kun perussuomalaiset vielä olivat hallituksessa ja hallituksen arvopohja oli kunnossa tällaisten esitysten tekemiseen.

Jos ihminen joutuu ulosottomenettelyyn, joskus jopa puhtaana vahingon takia, niin kasaantuvat korot ja palkasta leikattava osuus voivat viedä ihmiseltä loputkin työhalut. Jos selvästi on työhaluja tai pyrkimystä elinkeinon harjoittamiseen, niin on helppo kannattaa ulosottomenettelyn keventämistä. Tätä asiaa on katsottava niin yhteiskunnan kokonaisedun kannalta kuin inhimillisestä näkökulmasta, ja sehän ei ole sen enempää ihmisen kuin yhteiskunnankaan etu, että ylivelkaantumisella ja velkavankeudella lamautetaan työntekeä ja yrittämistä. Tässä yhteydessä myös suojarajojen muuttaminen saattaisi olla kannatettavaa, mutta tämäkin on hyvä alku.

16.08 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tuhannet yrittäjät maksavat vieläkin talouden romahduksen aiheuttamasta lamasta 90-luvulla. Tilanne oli silloin raju. Se johti jopa useisiin itsemurhiin. Vuoden 1994 lopussa 457 000 suomalaista oli ulosotossa. Kysyisin-kin hallitukselta: mitä on tehtävissä tänä päivänä näiden ihmisten kohdalla? Otan esimerkiksi: 74-vuotias eläkeläisnainen Itä-Suomesta maksaa yhä edelleen tätä velkaansa pikku kaupastaan omasta pienestä eläkkeestään 278 euroa kuukaudessa. Silloin ja sen jälkeen erityisesti naiset kärsivät mielenterveysongelmista vielä enemmän kuin miehet. Se tilanne oli niin kova, ja kotonakin piti perhe ja lapset hoitaa.

Varsinainen kysymykseni kuitenkin oikeusministerille on tämä: Kun ihminen joutuu velkavankeuteen — meillä on maksuhäiriömerkintäisiä jo 400 000 — niin totta kai suurin osa ihmisistä yrittää saada elämänsä järjestykseen ja maksut maksettua. Kun he siinä onnistuvat, niin on vielä kaksi vuotta, voi olla jopa kolme vuotta, nimi siellä rekisterissä, että hän on ollut ylivelkaantunut. Se rajoittaa ihmisen elämää. Eikö sitä aikaa voisi lyhentää korkeintaan vuoteen? Mitä hyötyä on siitä, että se nimi siellä on pari kolme vuotta?

16.09 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa ministerin puheenvuorossa tuli ilmi, tämä koskee tuhansia ihmisiä Suomessa, ja hallituksen esitys tästä ulosottoaaren muuttamisesta on kannatettava ja hyvä. Se on myöskin hyvä, että se on kannustava niin yksilön kuin sitten myöskin yhteiskunnan kannalta.

Lykkäysoikeus koskisi siis velallisia, jotka ovat saaneet työttömyysturvalaissa tarkoitettua työttömyysetuutta vähintään 258 päivää. On hyvä, että lakiesityksessä todetaan, että vaikka ei olisi saanut sitä etuutta yhtäjaksoisesti, tämä kuitenkin voidaan ottaa huomioon.

Ymmärrän, että oikeusministeriö on tehnyt esityksen nimenomaan niistä asioista, jotka koskevat oikeusministeriötä, eli ulosottoaaren muuttamisesta, mutta meillä on edelleen työttömyysturvalaissa se epäkohta, että yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuvaa puolisoa tai 18 vuotta täyttäneitä lapsia, vaikka he olisivat olleet palkansaajia, työttömyysturvalaki ei tunnista palkansaajiksi, elikkä he eivät ole oikeutettuja työttömyysturvaan. Näin ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

len saattaa olla — ja kysyisinkin ministeri Häkkäselältä, onko niin — että tämä ei koske kaikkia yrittäjiä, vaikka he olisivat työttömiä työnhakijoita, ja yrittäjän puolisoa ja alle 18-vuotiaita lapsia. Onko mahdollista ja oletteko käyneet keskustelua STM:n suuntaan tai muilta osin hallituksen sisällä, että myöskin tätä työttömyysturvalain muutosta voitaisiin tehdä tässä hallituskauden aikana ja tämä epäoikeudenmukaisuus poistettaisiin työttömyysturvalaista?

Mutta, kuten sanoin, itsessään ja tällaisenaan tämä esitys on hyvä sen työttömyysturvan osalta, joka koskee palkansaaajia.

16.11 Matti Torvinen sin: Arvoisa puhemies! Uskon, että tämän hallituksen arvopohja on edelleen kohdallaan ja jopa erityisen hyvä, kun huomioidaan muuttuneet inhimilliset olosuhteet.

Tuo hallituksen esitys on erityisen perusteltu, kun arvioidaan työttömien ongelmia tänä päivänä. Omassa työssäni olen kohdannut niitä ihmisiä, jotka tulevat asiakkaakseni ja ovat ajautuneet työttömyyden myötä erilaisiin velkakierteisiin. Nyt vihdoinkin heille on apua luvassa, kun on tähän suuntaan ja nimenomaan työttömän kannustinloukkuja purkamaan keskittynyt hallitus. Tässä mallissa myös harkinnanvaraisuus on mahdollista, mikä merkitsee sitä, että vaikka työttömyysturvan maksaminen ei ole kestänyt kuin alle tuon vuoden, niin ulosottomies voi harkintansa mukana vielä sitten myöntää tällaisia etuja. Tuo harkinta on erityisen tärkeää.

Näkisin, että tällä lainmuutoksella on kauaskantoiset vaikutukset ja se kannustaa — nimenomaan ei pelotteena vaan kannustimena — ihmisiä hakemaan työtä itselleen ja työllistymään, vaikka he ovat ylivelkaisia.

16.13 Reijo Hongisto sin: Arvoisa herra puhemies! Valitettavan monella ihmisellä menot ovat tuloja suuremmat. Kun näin käy, käy usein myös niin, että velkojat vaativat saataviaan ulosoton kautta. Kun velallinen joutuu ulosoton piiriin, ovat hyvät neuvot tarpeen. Jos velallisella on säännöllisiä tuloja, vouti veloittaa tuloista lakisäätöisen suojaosan ylittävältä osuudelta joka kuukausi rahaa, joka on pois velallisen omasta käytöstä. Monta kertaa on niin, että velallisella ei edes ole säännöllisiä tuloja vaan hän elää erilaisten etuuksien ja avustusten turvin. Jos ulosottoon on kertynyt velkaa suurempi summa, ajattelee moni, että enää ei edes kannata ottaa työtä vastaan, koska osa palkasta menee kuitenkin ulosottoon. Tällä tavalla ajatteleva velallinen on jo luovuttanut eikä aiokaan maksaa velkaansa. Henkilö on jäänyt niin sanotun kannustinloukun vangiksi.

Kaikki velalliset eivät kuitenkaan ajattele tällä tavalla, vaan monilla on aito halu maksaa velkansa ja saada taloutensa muutenkin tasapainoon. Tällaisia henkilöitä varten on laadittu lakiesitys, jonka tavoitteena on purkaa juuri tämän tyyppisiä kannustinloukkuja. Toteutessaan laki mahdollistaisi sen, että tulorajausmittauksen piirissä oleva ja vähintään vuoden työttömyysetuutta saanut ulosottovelallinen olisi oikeutettu enintään kuuden kuukauden mittaiseen lykkäykseen palkan ulosmittaamisesta. Muiden velallisten osalta voisi ulosottomies myöntää enintään neljän kuukauden lykkäyksen. Tämä on erinomainen uudistus ja helpottaa velallisen asemaa merkittävästi. Nyt ei enää kannata kieltäytyä työstä ainakaan sillä perusteella, että palkka kuitenkin ulosmitattaisiin. Työtä kannattaa ottaa nyt vastaan, ja jos on hoitanut työnsä hyvin kuuden kuukauden ajan, saattaa työsuhde jatkua ja vakiintua. Tällä tavalla velallinen pääsee vähitellen taas kukkaronsa herraksi taikka rouvaksi.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi lakiesitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

16.15 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Kun ajatellaan semmoisia työntekijöitä, jotka ajattelevat aina, että työtä kannattaa tehdä silloin kun siitä maksetaan normaali, hyvä palkka ja työaika on lähestulkoon täysi viikoittainen työaika, niin että ei tule kovin pitkiä pätkiä sinne, niin tätä hallituksen esitystä minä pidän sillä tavalla hyvänä, että se kuitenkin mahdollistaa nyt sen työnteon ja antaa mahdollisuuden ottaa töitä vastaan, kun pystyy siirtämään näitä omia ulosottomenojaan neljä kuukautta kerrallaan yhtäjaksoisesti. Silloin pystytään tätä omaa elämäntilannetta parantamaan työtä tekemällä, ja se on minusta hyvä asia, että näin on. Se parantaa sitten tavallaan myös sitä mahdollisuutta tehdä pitempiaikaisesti työtä, se helpottaa sitä alkuunlähtöä ja sitä työnteon käyntiin vientiä. Ja sitten toisaalta siitä kertyy verotuloja, yhteiskunta saa niitä rahoja takaisin sieltä, ja lyhennykseenkin sen jälkeen jää jotakin vähän enempi.

Se, mitä minä olisin toivonut vielä, on se, että olisi harkittu suojaosuuden korotusta, koska tuo 672 euroa on kuitenkin pieni summa. Kun siitä menee muita kuluja poikkeen, niin ei sillä paljon elä, niin että olisi ehkä voinut olla vähän suurempi tuo suojaosuuden korotus, ehkä se 900 euroa olisi ollut semmoinen selkeämpi summa.

Sitten jos mietitään näitä lykkäyksen negatiivisia vaikutuksia, niin siinä ei minun mielestäni ole muuta kuin se korkojen kasvu, se on ainut semmoinen heikko asia, ja sitä en pidä kovinkaan pahana asiana siinä. Minusta tämä kuuden kuukauden maksimimahdollisuus saada lykkäystä ulosottoon antaa semmoisen tietyn signaalin, että on helpompi ottaa työtä vastaan. Pidän tätä kohtuullisen hyvänä esityksenä [Puhemies koputtaa] hallitukselta.

16.17 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten tässä edellä tuli ilmi, tässä esityksessä ehdotetaan ulosottokaareen ulosoton helpotuksia, joiden tarkoituksena on vähentää työllistymiseen liittyviä kannustinloukkuja ulosotossa ja näin edistää ulosottovelallisen työllistymistä palkkatyössä tai yrittäjänä.

Nämä ulosottoon liittyvät kannustinloukut ovat tunnistettu ongelmakohta, ja esitys helpottaa ulosottovelallisen asemaa. Velallisen työllistyminen on yleensä velkojankin etu. Tämä esitys on selkeä parannus nykytilaan, ja kiitänkin ministeri Häkkästä, että hän on tuonut tämän meidän käsiteltäväksemme, ja varmasti tämä esitys saa arvoisensa käsittelyn tuolla lakivaliokunnassa.

Vuonna 2016 noin 214 000 ulosottovelallisesta noin 44 000 luokiteltiin työttömiksi. Ulosoton muodostamat kannustinloukut ovat syy, jonka on arveltu voivan heikentää motivaatiota etsiä työtä. Samalla on kuitenkin korostettava sitä, että ulosottoon liittyvien kannustinloukkujen ongelmaa ei pelkästään tällä hallituksen esityksellä ole ratkaistu, ja niiden tarkastelua on mielestäni edelleen jatkettava.

16.19 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Häkkäselle lain hyvästä, selkeästä esittelystä. Tämä ulosottokaaren muuttaminen antaa työttömälle ylivelkaantuneelle mahdollisuuden palkan ulosoton lykkäykseen ja näin ollen kannustaa työhön. Tällä lailla myös kannustetaan yrittämään. Tämä on inhimillinen muutos, selkeä parannus, koskee tuhansia ja on hyvinkin kannatettava esitys.

Meillä on paljon myös ylivelkaantuneita takuueläkeläisiä. Ylivelkaantuminen on jokaiselle, joka sen on kokenut, sekä henkilökohtainen että myös lähipiirin inhimillinen tragedia. Oletteko, ministeri Häkkänen, arvioineet hallituksessa, millä tavalla voisimme helpottaa muun muassa ylivelkaantuneiden takuueläkeläisten tilannetta? Heillehän jää sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

ulosoton jälkeen hyvinkin pienet tulot käytettäväkseen ja elämiseen. Onko hallituksessa pohdittu muita laajempia keinoja, miten voimme helpottaa ylivelkaantuneiden tilannetta?

16.20 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys vaikuttaa tosiaan myönteisesti ulosottovelallisten asemaan ja vaikuttaa myös hyvin punnitulta, kiitos siitä ministerille. Nyt ulosottovelalliset saavat kannustimen työn vastaanottamiseen sekä helpotusta esimerkiksi työnteon aloittamisesta aiheutuvien kertakustannusten kattamiseen. On vain kohtuullista ja inhimillistä, että ulosottovelallisuus ei johda kohtuuttomiin haasteisiin, joita sitten ratkotaan muualla, jolloin kukaan ei voita. Tavoitteena tulee olla saattaa ihmisen taloudellinen tilanne myös raiteilleen. Esityksen työllisyysvaikutusten arviointi on toki vaikeaa, ja työttömien ulosottovelallisten reagointia taloudellisiin kannustimiin tunetaan vielä aika heikosti. Toivoisin, että tätä seurattaisiin ja sitten ehkä palaisimme asiaan saatuaamme vähän tuloksia, miten laki vaikuttaa. Kysyisinkin ministeriltä, oletteko aikeissa näin tehdä.

Lisäksi toivoisin, että ylipäätään kiinnittäisimme ulosoton kannustinloukkujen purkamiseen myös tästä eteenpäin huomiota jatkossa. Mietin juuri sitä, onko ministerillä mahdollisesti mielessä jo mahdollisia tulevia avauksia, joita voisimme tällä aihealueella tehdä.

16.21 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Ulosotossa on satojatuhansia suomalaisia, kuten tässä on tuotu esille, ja valitettavasti lapsiakin on ulosottovelallisina. Tämä hallituksen esitys on pieni askel parempaan, mutta mielestäni se on kuitenkin vielä liian pieni askel. Kuten jokainen meistä tietää, tällä hetkellä on todella kohtuuton tilanne se, että velallinen ei voi mennä töihin, koska elämiseen jäisi ulosoton jälkeen vähemmän rahaa kuin perustoimeentulolla eläessä. On nyt siis hyvä asia, että tähän asiaan tulee tämä pieni korjaus.

Mutta tässä ulosotossa on kuitenkin niin paljon muitakin epäkohtia, että mielestäni koko ulosottolaki pitäisi uudistaa nykyistä paremmaksi. Yhtenä suurena ongelmana ovat suuret korot sekä tämä täälläkin tänään mainittu suojaisuus. Velkakierteeseen joutuneella ei käytännössä ole mahdollisuutta päästä veloistaan irti. Vaikka itse velkapääoman suuruinen summa olisikin tullut jo maksettua, niin korot ovat niin suuret, että velkasumma kasvaa ja siitä on hyvin vaikea päästä irti. Kysyinkin ministeriltä, kertyykö velalle korkoa nyt sillä aikaa, kun henkilö saa tätä maksulykkäystä työllistyttyään. Mikäli näin on, että velka kasvaa sitten korkoa, niin se voi olla todella suuri summa myös tämän lykkäyksen aikana, ja onko siitä käytännössä sitten hyötyä? Onko hallituksella aikomusta muuttaa tätä ulosottolakia niin, että näitä korkoja alennettaisiin huomattavasti ja tätä suojaosuutta korotettaisiin?

Vielä lisäksi sellainen kysymys, aikooko ministeri millään tavalla [Puhemies koputtaa] selvittää tätä alaikäisten ulosottovelallisten asemaa.

16.23 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Esillä oleva lakiesitys on todella hyvä ja looginen myöskin hallitusohjelman kannalta, jossa katsotaan, että kaikenlaiset toimet työllisyyden kehittämiseksi, jotta päästään lähemmäksi 75:tä prosenttia, ovat erittäin tervetulleita. Puhuimme tästä lakiesityksestä eilen lakivaliokunnassa, ja aika hyvän vastaanoton myöskin asiantuntijoiden osalta tämä sai.

Toki kysymyksiäkin on, kuten täällä jo esille tulleet puheenvuorot osoittivat esimerkiksi takuueläkeläisten ja muiden erittäin pienituloisten osalta: onko tässä tavallaan tarpeeksi hyvin huomioitu heidän tilanteensa, että he selviytyvät myöskin tämän jälkeen paremmin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Sitten myöskin yrittäjien tilanne: miten heidän toimeentulonsa ja tulonsa huomioidaan tässä? On hyvin monenlaisia yrittäjiä, sivutoimisia ja päätoimisia, ja joskus on hiukan epäselvää, millä tavalla heidän tulonsa lasketaan, ja myöskin sitten se, millä tavalla heidän perheenjäsentensä tulot lasketaan ja huomioidaan tässä.

Mutta kokonaisuutena ottaen erittäin hyvä ja tervetullut esitys.

16.24 Reijo Hongisto sin: Arvoisa herra puhemies! Arvostamani edustaja Semi nosti puheenvuorossaan esille suojaosan korottamisen. Tätä suojaosan korottamista on pohtinut moni muukin. Tilanne on kuitenkin se, että monta kertaa suojaosan nostaminen helpottamisen sijaan vain hankaloittaa velallisen asemaa, nimittäin kuukausittainen suojaosuus on nyt velallisen osalta 672 euroa 30 senttiä ja tämän lisäksi 241 euroa 20 senttiä kunkin velallisen elatuksen varassa olevan henkilön osalta. Jos suojaosuutta korotettaisiin velallisen osalta esimerkiksi 900 euroon, jäisi yli 17 000 henkilöä kokonaan ulosottotoimenpiteiden ulkopuolelle ja heille tulisi viranomaisten rekistereihin merkintä "varallisuuseste". Tämä varallisuuseste-merkintä on velalliselle pahin mahdollinen, sillä varallisuuseste-merkinnän saanut henkilö putoaa kaiken luottotoiminnan ulkopuolelle. Tämän takia velalliselle on paljon parempi se, että on ulosoton piirissä vaikka pitempään, kuin se, että putoaa siitä piiristä pois varattomuusmerkinnän saaneena. Ulosotossa olevalla on vielä toivoa, mutta varattomuusmerkinnän saaneella ei enää juuri toivoa taloutensa tasapainottamisesta ole.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministerillä... — Jaha, vielä ennätti edustaja Mäkelä tähän ennen ministeriä pyytää puheenvuoron.

16.26 Outi Mäkelä kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on pidetty todella hyviä puheenvuoroja, ja oikeastaan haluaisin yhtyä tähän huoleen, joka tuli siitä, että yrittäjäperheiden — yrittäjien puoliset ja alle 18-vuotiaat lapset, jotka asuvat kotona — asema on kyllä hyvä ottaa huomioon näissä kysymyksissä, kun pohditaan, miten eri ihmisryhmiä kohdellaan ja minkälaiset oikeudet näitten muutosten myötä sitten syntyy.

Tämä ulosottolain muutos sinällään on erittäin tärkeä, ja niin kuin tässä on tullut ilmi, kaikki kynnykset, jotka helpottavat työn vastaanottamista, on hyvä saada matalammiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerillä 3 minuuttia.

16.27 Oikeusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia lämpimästi, vähän Suomi 100 -juhlavuoden hengessä taisi tulla. Näin laajoja kehuja en ole tässä salissa kuullut kyllä vähän aikaan. On hyvä, että kansalaisten velkaantumiseen liittyvät ongelmat ovat laajasti vasemmalta oikealle yhteisenä asiana meillä kaikilla tässä salissa, koska kyse on vakavasta ongelmasta, kasvavasta haasteesta. Maksamisen tavat muuttuvat yhä helpommiksi digitaalisessa maailmassa ja luotontarjonta kasvaa koko ajan, ja näitä ongelmia täytyy tässä salissa pystyä hoitamaan vielä vahvemmin yhteisellä rintamalla, koska ongelma pahenee. Jos tuijotamme vain valtion tai julkishallinnon velkaa, niin se ei riitä, vaan kansalaisten ja kotitalouksien velkaantuminen on vähintään yhtä iso ja suuri haaste ja ongelma. Kiitoksia siis laidasta laitaan kehuista, tämä oli oikein mieltä lämmittävää.

Tulemme viemään myös muita ylivelkaantumista ennalta ehkäiseviä mutta myös ylivelkaantumisen jälkihoitoon liittyviä kokonaisuuksia eteenpäin. Oikeusministeriössä pohdimme maksuhäiriömerkintöjen pituuden merkitystä: mitä se vaikuttaa kansalaisten luo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tonsaantiin, pärjäämiseen, puhtaaseen starttiin. Meillä on käynnissä selvitys yrittäjän henkilökohtaisesta konkurssista, jolla on tarkoitus vapauttaa rehellisesti toiminut yrittäjähenkilö henkilökohtaisesta velkavastuusta ja sitä kautta päästää hänet yrittäjyyden polulla takaisin eteenpäin. Positiivisella luottorekisterillä, jossa henkilön velat näkyisivät paremmin muun muassa kulutusluottojen myöntäjille, jolloin vastuu lisääntyisi ja tietoisuus henkilöiden kokonaisveloista lisääntyisi, voitaisiin ennalta ehkäistä velkaantumista. Esimerkiksi pikavippien, kulutusluottojen korkosääntelyn kiristäminen on myös minun asialistallani ja pöydällä, ja se asia pyritään lähiaikoina saamaan eteenpäin. — Eli usealla rintamalla edetään.

No, tähän suojaosuuteen. Moni täällä mainitsi, että myös suojaosuutta olisi pitänyt korottaa, mutta jos ulosoton suojaosuutta olisi korotettu, se käytännössä johtaisi sellaisiin ongelmiin, että yhä useampi suomalainen jouduttaisiin toteamaan ulosottomenettelyssä varattomaksi ja sitä kautta luottokelvottomaksi. Se ongelma tulisi käytännössä johtamaan siihen, että yhä useampi ihminen ei saisi välttämättä edes vuokra-asuntoa jatkossa, ei saisi välttämättä kunnolla lainaa tai luottoa pankista, eli se johtaisi itse asiassa kaksi kertaa suurempiin ongelmiin vähävaraisten ja heikossa asemassa olevien ihmisten kannalta. Eli nyt tässä on hyvä muistaa se, että kaikilla asioilla on vähintäänkin kaksi eri puolta. Suojaosuuden korottaminen olisi johtanut myös hyvin tehottomasti kohdistuvaan kannustinloukkujen purkamiseen, eli se olisi kohdistunut myös suurituloisille. Tässä hankkeessa oli nimenomaan kyse siitä, että minä halusin, että tämä kohdennetaan pienituloisille henkilöille, joilla on se kannustinloukku suurimmillaan. Siitä on juuri kysymys, että tämä kohdentuu paremmin pienituloisille, heille, joille se on oikeasti kannustinloukku. Ei tämä ulosottokysymys tai suojaosuuden nostaminen välttämättä ole kannustinloukku kymppitonin tienaa-valle insinööreille.

No, sitten vielä eläkeläiskysymys. Ongelma on tosi, mutta tällä hankkeella on tarkoitus vahvistaa työllistymistä, ja sen takia tämä on rajattu työikäisiin ihmisiin.

16.31 Satu Taavitsainen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Ministerille kiitos vastauksesta. Otitte esille tämän vuokra-asunnon saamisen hankaluuden silloin, jos on ulosottomerkintä ja vielä tämän suojaosuuden mukanaan tuoma ongelmatiikka. Kysyisin sellaista liittyen tähän, onko teillä mietinnässä se, että tällä hetkellä meillä sellaiset henkilöt, jotka ovat maksuhäiriön saaneet taikka ulosotossa, eivät saa tavallaan meidän perusoikeuksina jo pitämiämme asioita, kuten vuokra-asuntoon kotivakuutusta, sähkösopimusta ja vesisopimusta. Onko tällaisia asioita teillä tulossa jatkona tälle hyvälle askeleelle, mikä nyt on käsitteilyssä?

16.32 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tuosta vastauksesta. Nostin äskeisessä puheenvuorossa tuon työttömyysturvalain sisällä olevat epäkohdat esiin ja kysyin, onko hallitus käynyt keskustelua tai aikooko käydä keskustelua oikeusministeriön ja STM:n kanssa, mutta sehän onkin tosiaan TEMin asia elikkä ministeri Lindströmin asia. Tässä ei varsinaisesti nyt tuoda esiin tätä työttömyysturvalain muutosta, ei tietenkään, koska kyse on siitä ulosottokaaren lain muuttamisesta, mutta toivoisin, että ministeri vielä ottaisi evästyksenä sen, että tulevan hallituskauden aikana otettaisiin esille työttömyysturvalaissa myöskin työttömyysturvalain oikeuksina nämä isot epäkohdat liittyen tähän yrittäjän puolison ja alle 18-vuotiaitten lasten ja kotona asuvien 18-vuotiaitten lasten oikeuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministerille vielä paikan päältä minuutti.

16.33 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juu, äsken en tosiaan ajan puutteen vuoksi ehtinyt kaikkiin kysymyksiin vastaamaan.

Ehkä ensimmäisenä tämä, minkälaisia ongelmia vähän laajemminkin ulosottomerkintä tai luottokelvottomuus päätös tai -toteamus aiheuttaa kansalaisille. Sehän aiheuttaa valtavasti eri ongelmia ihan arjen askareissa, asumiseen, luoton saamiseen, työpaikan saamiseenkin saattaa joissain tapauksissa vaikuttaa. Sitten pitää kuitenkin vastapainona muistaa se, että järjestäytyneen yhteiskunnan tunnusmerkki on myös se, että rahoitusmarkkinat toimivat ja ne toimivat myös niin, että me tiedämme, jos joku henkilö ei ole hoitanut joitain maksujaan tai velanottoaan ajoissa. Tällainen järjestelmä on olemassa sen takia, että myös ne, jotka hoitavat kunnolla, hyötyvät siitä, että he ovat hoitaneet kunnolla, eli se on vähän kaksipiippuinen juttu.

Yrittäjän sosiaaliturvakysymys on äärimmäisen tärkeä, ajankohtainen asia. Lupaan, että tämä hallituksen piirissä ainakin katsotaan monipuolisesti myös TEMin näkökulmasta, että monimuotoistuvassa, uudistuvassa yrittäjyyden aallokossa huomioimme myös uudenlaiset yrittäjyyden muodot tässä ulosottoon liittyvässä kohtelussa, että heitä kohdellaan myös tasapuolisesti, mutta kannustan myös lakivaliokuntaa tarkkailemaan tätä kuulemisessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.